

КОМПАРАТИВІЗМ ПРОДУКТІВ ЗІ СТРАХУВАННЯ КІБЕРРИЗИКІВ

Шолойко А. С., доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри страхування, банківської справи та ризик-менеджменту Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна

e-mail: sholoiko@ukr.net

ORCID ID: 0000-0003-1239-4281

Анотація. Потенційному страхувальнику для прийняття ефективного рішення щодо придбання страхової послуги потрібно володіти повною інформацією про страховий продукт, зокрема зі страхування кіберризиків. Однак на офіційних вебсторінках страховиків чи страхових посередників зазвичай наводиться певна загальна інформація про страховий продукт, що унеможливує прийняття зваженого рішення і найчастіше в кінцевому підсумку призводить до виникнення непорозумінь, конфліктів і спорів у процесі врегулювання страхових випадків. Метою статті є здійснення порівняльної характеристики продуктів зі страхування кіберризиків задля виявлення рівня інформування потенційних споживачів страхових послуг в Україні та за кордоном. Цю мету досягнуто через виконання таких завдань: здійснити порівняльну характеристику продуктів зі страхування кіберризиків в Україні; здійснити компаративний аналіз продуктів зі страхування кіберризиків за кордоном; співставити набір ознак порівняння страхових продуктів з переліком ознак на вітчизняних сайтах порівняння. Реалізацію поставлених завдань здійснено на основі застосування Проекту Постанови Правління Національного банку України «Положення про розкриття інформації та розміщення інформаційного документа про стандартний страховий продукт на вебсайтах страховиків та страхових посередників». Доцільним буде його застосування і при здійсненні компаративного аналізу продуктів зі страхування кіберризиків, щоб виявити рівень інформування і щодо нестандартних страхових продуктів. При порівнянні продуктів зі страхування кіберризиків для суб'єктів бізнесу в Україні та за кордоном визначено, що провайдери страхових послуг надають приблизно однаковий обсяг інформації на своїх офіційних вебсторінках, а саме розкривається інформація щодо об'єкту страхування, страхових кіберризиків і лімітів відповідальності страховика. Це зумовлено тим, що більш детальні характеристики страхового продукту узгоджуються в процесі андеррайтингу і ознайомлення з ситуацією та потребами конкретного потенційного страхувальника. На сайтах порівняння представлені переважно стандартні страхові продукти і відповідно обсяг інформації про такі продукти є децю більшим. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці умов стандартного продукту зі страхування кіберризиків для фізичних осіб, оскільки постійно зростає цифровізація економіки і кількість кібератак.

Ключові слова: кіберстрахування, кібербезпека, кібератака, страхова послуга, страховий продукт, страхова програма.

COMPARATIVISM OF CYBER RISKS INSURANCE PRODUCTS

Sholoiko Antonina, Doctor of Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Insurance, Banking and Risk-management, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

e-mail: sholoiko@ukr.net

ORCID ID: 0000-0003-1239-4281

Abstract. To make an effective decision as for purchasing of an insurance service, a potential policyholder needs to have complete information about the insurance product, in particular, cyber risk insurance. At the same time, the official websites of insurers or insurance intermediaries usually provide some general information about the insurance products. This often ultimately leads to misunderstandings, conflicts and disputes in the process of settlement of insurance claims. The purpose of the article is to carry out a comparative characteristic of cyber risk insurance products in order to identify the level of information of potential consumers of insurance services in Ukraine and abroad. This goal was achieved through the following tasks: to carry out a comparative characteristic of cyber risk insurance products in Ukraine; carry out a comparative analysis of cyber risk insurance products abroad; compare the set of features of insurance product comparison with the list of features on domestic comparison websites. The realization of the set of tasks was carried out on the basis of the application of the Draft of Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine "Regulations on disclosure of information and placement of an information document about a standard insurance product on the websites of insurers and insurance intermediaries". It is also appropriate to use it for conducting a comparative analysis of cyber risk insurance products to reveal the level of awareness regarding non-standard insurance products. During comparing cyber risk insurance products for business entities in Ukraine and abroad was determined that approximately the same amount of information is provided by insurers on their official websites, namely information about the object of insurance, insurable cyber risks and limits of liability of the insurer. This is due to the fact that more detailed characteristics of the insurance product are agreed during the underwriting process and familiarization with the situation and needs of a specific potential policyholder. The comparison websites mainly present standard insurance products and, accordingly, the amount of information about such products is somewhat wider. Prospects of further research are to develop a standard cyber risk insurance product for individuals, as the digitalization of the economy and the number of cyber attacks are constantly growing.

Keywords: cyber insurance, cyber security, cyber attack, insurance service, insurance product, insurance program.

JEL Classification: O310, G320.

Постановка проблеми. Закон України «Про страхування» (прийнятий у 2021 р.), в якому Розділ XII «Реалізація страхових та перестрахових продуктів» [1] по суті є імплементацією положень Директиви «Про розповсюдження страхових послуг» № 2016/97/ЄС від 20.01.2016 р. [2] згідно з Додатком XVII до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [3, 4]. Так, ст. 20 зазначеної Директиви вимагає, щоб «До укладення договору страхування розповсюдjuвач страхових послуг повинен уточнити на підставі інформації, отриманої від клієнта, вимоги та потреби такого клієнта, та надати клієнту об'єктивну інформацію про страховий продукт у зрозумілій формі, щоб надати такому клієнту змогу ухвалити зважене рішення» [2]. Відповідно ст. 86.2 Закону України «Про страхування» конкретизує обсяг інформації про страховий продукт, яка надається клієнту до укладення договору страхування [1]. З огляду на вказане та з метою захисту прав споживачів страхових послуг Правління Національного банку України оприлюднило Проект Постанови щодо «Положення про розкриття інформації та розміщення інформаційного документа про стандартний страховий продукт на вебсайтах страховиків та страхових посередників» [5]. Враховуючи, що рівень кіберграмотності є різним серед громадян України, важливим є дослідження ступеня розкриття інформації страховиками про страхові продукти зі страхування кіберризиків.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед вітчизняних вчених значну увагу порівнянню страхових продуктів за допомогою страхових агрегаторів приділила Т. П. Моташко [6]. Компаративізм продуктів зі страхування кіберризиків висвітлено у працях Р. Пікус і Ю. Бабенко [7], Н. Приказюк та Л. Гуменюк [8]. Серед зарубіжних вчених значна увага приділяється моделюванню різних параметрів страхування кіберризиків, серед них: К. Авізцуз, Т. Кніспел, І. Пеннер, Г. Свідленд, А. Вос, С. Вебер [9]; Р. Бьоме і Г. Шварц [10]. Аналіз полісів зі страхування кіберризиків здійснено у працях таких вчених, як: С. Романовський, Л. Аблон, А. Куен і Т. Джонс [11].

Відокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак у зазначених працях переважно порівнюються або набір страхових ризиків або страхових випадків, тоді як для обґрунтованого прийняття рішення потенційним страхувальником щодо придбання продукту зі страхування кіберризиків потрібно зважати на наявність і іншої інформації.

Метою дослідження є здійснення порівняльної характеристики продуктів зі страхування кіберризиків задля виявлення рівня інформування потенційних споживачів страхових послуг в Україні та за кордоном.

Цю мету досягнуто через виконання таких завдань:

- здійснити порівняльну характеристику продуктів зі страхування кіберризиків в Україні;
- здійснити компаративний аналіз продуктів зі страхування кіберризиків за кордоном;
- співставити набір ознак порівняння страхових продуктів з переліком ознак на вітчизняних сайтах порівняння.

Реалізацію поставлених завдань здійснено на основі застосування Проекту Постанови Правління Національного банку України «Положення про розкриття інформації та розміщення інформаційного документа про стандартний страховий продукт на вебсайтах страховиків та страхових посередників», пункт 7 якого вказує на необхідність розкриття страховиками і страховими посередниками на їх вебсайтах та у мобільних застосунках (у разі наявності) такої інформації про страховий продукт як: «об'єкт страхування; страхові ризики та обмеження страхування; мінімальний та максимальний розмір страхової суми; мінімальний та максимальний розмір страхової премії та/або страхового тарифу; мінімальний та максимальний розмір франшизи; територія та строк дії договору страхування [уключаючи інформацію про порядок вступу його в дію та період(и) страхування]; винятки із страхових випадків та підстави для відмови у здійсненні страхових виплат; ліміти відповідальності страховика за окремим об'єктом страхування, страховим ризиком та/або страховим випадком, групою страхових ризиків та/або страхових випадків (за наявності), іншими складовими страхового продукту; порядок розрахунку та умови здійснення страхових виплат; можливі наслідки для споживача у випадку невиконання ним обов'язків, визначених договором страхування, уключаючи несвоєчасне повідомлення про настання страхового випадку без поважних причин та несвоєчасну сплату страхової премії або її наступної частини; інформацію про можливість придбати страховий продукт окремо, якщо такий продукт пропонується разом із супутнім та/або додатковим товаром,

роботою або послугою, що не є страховою, як складова одного пакета або договору; умови отримання знижки на страховий продукт та акційні пропозиції страховика (за наявності), уключаючи терміни їх дії» [5]. По суті зазначений перелік є своєрідним чек-листом для потенційного страхувальника при збиранні інформації про потрібний страховий продукт. Якщо умовами страхового продукту передбачено дві або більше програми, то за кожною програмою оприлюднюється інформація, починаючи від страхових ризиків і обмежень страхування та завершуючи лімітами відповідальності страховика за окремим об'єктом страхування, страховим ризиком та/або страховим випадком [5]. Хоча зазначений Проект Постанови стосується лише стандартних страхових продуктів (тобто масових), вважаємо за доцільне застосувати вищенаведені ознаки при здійсненні компаративного аналізу продуктів зі страхування кіберризиків задля виявлення рівня інформування потенційних споживачів страхових послуг за нестандартними страховими продуктами. Щодо обрання провайдерів послуг зі страхування кіберризиків, то в Україні – це лише кілька страхових компаній (СК), а саме: СК «ІНГО» [12], СК «УПСК» [13; 14], СК «АСКА» [15]. Тоді як для порівняння продуктів зі страхування кіберризиків за кордоном було обрано кілька топових глобальних страховиків за версією Cybermagazine [16], зокрема AIG [17; 18], Chubb [19], Hiscox [20].

Основний матеріал. Як вітчизняні, так і зарубіжні страховики переважно представляють інформацію про страхові продукти зі страхування кіберризиків для суб'єктів підприємницької діяльності. Порівняльна характеристика продуктів зі страхування кіберризиків, що пропонуються страховими компаніями в Україні, наведена у табл. 1.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика продуктів зі страхування кіберризиків в Україні

№	Ознака	Страхова компанія		
		СК «ІНГО»	СК «УПСК»	СК «АСКА»
1	Об'єкт страхування	Майнові інтереси, пов'язані з покриттям збитків, що завдані кібератакою; понесені втрати в результаті перерви виробництва, втрати і відновлення даних, реакції на інцидент; розслідування інциденту, а також кібер-злочину з метою фінансової вигоди (шахрайство)	Майнові інтереси, пов'язані з покриттям збитків, що спричинені впливом третіх осіб на систему, який може привести до серйозних наслідків, зокрема: надання незахищеного доступу до систем організації; зміна або передача інформації; використання ресурсів компанії і т. д.	Майнові інтереси, пов'язані з покриттям збитків, зумовлених кібератакою, кібертероризмом або випадковим витоком даних в мережі
2	Страхові ризики та обмеження страхування	Реагування на кібер інцидент; перерва у виробництві і втрата прибутку (простих окремих бізнес-процесів; непрацездатність бізнесу в цілому); кібер-здириництво (кріптолокерство); відповідальність перед третіми особами (крадіжка персональних даних); соціальна інженерія (фішинг); додаткове покриття (розслідування інциденту; кризова комунікація; витрати на відновлення даних; покриття штрафних санкцій з боку державних органів)	Втрата (повна або часткова) електронної бази даних; неможливість доступу до електронних даних; розповсюдження електронних даних; втрата прибутку від перерви у господарській діяльності через вплив таких кібер-небезпек: збій у роботі мережі; відмова роботи ІТ-інфраструктури; хакерська атака, атака комп'ютерного вірусу; помилка програмування; крадіжка електронних даних, несанкціоноване використання або змінення електронної системи третьою особою	Втрати, пов'язані з перервою в роботі компанії; відповідальність перед партнерами з ЄС, якщо через кібератаки трапиться витік даних, які повинні бути захищені відповідно до європейського законодавства; витрати на антикризовий PR і витрати на відновлення репутації після кібератаки

3	Мінімальний та максимальний розмір страхової суми	Мінімальний – 1 млн. дол. США; запитуване покриття моделюється виходячи з потреб клієнта	Умови покриття і лімітів полісів підбираються строго індивідуально з урахуванням таких факторів: область діяльності організації; її внутрішні процеси; агенти, з якими компанія має контакт; обсяг конфіденційної інформації; ступінь ІТ захищеності; рівень професіоналізму працівників і дотримання ними електронної гігієни	Встановлюється індивідуально з урахуванням побажань і специфіки бізнесу замовника
4	Мінімальний та максимальний розмір страхової премії та/або страхового тарифу	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено
5	Мінімальний та максимальний розмір франшизи	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено
6	Територія та строк дії договору страхування [уключаючи інформацію про порядок вступу його в дію та період(и) страхування]	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено
7	Винятки із страхових випадків та підстави для відмови у здійсненні страхових виплат	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено
8	Ліміти відповідальності страховика за окремим об'єктом страхування, страховим ризиком та/або страховим випадком, групою страхових ризиків та/або страхових випадків (за наявності), іншими складовими страхового продукту	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено
9	Порядок розрахунку та умови здійснення страхових виплат	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено
10	Можливі наслідки для споживача у випадку невиконання ним обов'язків, визначених договором страхування, включаючи несвоєчасне повідомлення про настання страхового випадку без поважних причин та несвоєчасну сплату страхової премії або її наступної частини	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено

11	Інформація про можливість придбати страховий продукт окремо, якщо такий продукт пропонується разом із супутнім та/або додатковим товаром, роботою або послугою, що не є страховою, як складова одного пакета або договору	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено
12	Умови отримання знижки на страховий продукт та акційні пропозиції страховика (за наявності), включаючи терміни їх дії	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено
	Всього	3 із 12	3 із 12	3 із 12

Джерело: складено автором за матеріалами [12-15]

Аналізуючи табл. 1 можна узагальнити, що українські страхові компанії зазначають на своїй офіційній вебсторінці переважно інформацію щодо об'єкту страхування, страхових кіберризиків і лімітів відповідальності страховика. Щодо пунктів 4-11, то зазвичай така інформація наводиться у Правилах страхування, з якими страховик зобов'язаний ознайомити страхувальника до моменту укладення страхового договору. Щодо п. 12, то про умови отримання знижки на страховий продукт та акційні пропозиції страховика (за наявності), включаючи терміни їх дії, можна дізнатися, якщо підписаний на новини та спеціальні пропозиції страхової компанії або відслідковувати їх самостійно на офіційній веб-сторінці страховика.

Порівняльна характеристика продуктів зі страхування кіберризиків, що пропонуються глобальними страховими компаніями за кордоном, наведена у табл. 2.

Таблиця 2

Компаративний аналіз продуктів зі страхування кіберризиків за кордоном

№	Ознака	Страхова компанія		
		AIG	Chubb	Hiscox
1	Об'єкт страхування	Майнові інтереси, пов'язані з покриттям фізичних та нефізичних втрат у результаті кіберподії на первинній основі (CyberEdge® або CyberEdge® Plus) або надмірній / різниці в умовах (CyberEdge PC®)	Майнові інтереси, пов'язані з покриттям втрат, зумовлених усіма видами кіберризиків	Майнові інтереси, пов'язані з покриттям витрат бізнесу, зумовлених: порушенням даних, збоєм безпеки, незаконною загрозою, кібератакою. У разі кібератаки поліс також може допомогти покрити витрати на додаткові бізнес-витрати, а також витрати на відновлення даних і витрати на зв'язки з громадськістю

2	Страхові ризики та обмеження страхування	Широкий перелік страхових ризиків наведений у AIG Cyber Cover Guide	Втрати, зумовлені перервою в бізнесі через збій безпеки мережі або атаку, людські помилки або помилки програмування; втрати та відновлення даних, включаючи дезактивацію та відновлення; витрати на затримки, збої та прискорення через перерву в бізнесі; судові витрати, включено з відшкодуванням за контрактом; кризові комунікації та витрати на репутацію; відповідальність за недотримання конфіденційності даних; відповідальність за несанкціоноване використання мережі; вимагання мережі або даних/шантаж (де це можливо); відповідальність онлайн-ЗМІ; витрати на регуляторні розслідування	Страхові ризики включають фішинг, маніпуляцію базами даних веб-сайту за допомогою SQL-ін'єкцій або програм-вимагачів. Кіберзлочинність, яка може приймати різні форми, зокрема комп'ютеризовані атаки, призначені для порушення або запобігання доступу до мережі, пристрою чи системи
3	Мінімальний та максимальний розмір страхової суми	Доступні ліміти до 100 мільйонів доларів США (залежить від покриття) і без мінімального утримання	Вимірювання відбувається на етапі андеррайтингу, щоб допомогти клієнтам краще оцінити кіберризики та ефективніше встановити захист	Оптимальне покриття залежить від того, скільки коштуватимуть відновлювальні роботи після кібератаки в найгіршому випадку або витоку даних
4	Мінімальний та максимальний розмір страхової премії та/або страхового тарифу	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено
5	Мінімальний та максимальний розмір франшизи	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено
6	Територія та строк дії договору страхування [уключаючи інформацію про порядок вступу його в дію та період(и) страхування]	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено
7	Винятки із страхових випадків та підстави для відмови у здійсненні страхових виплат	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено
8	Ліміти відповідальності страховика за окремим об'єктом страхування, страховим ризиком та/або страховим випадком, групою страхових ризиків та/або страхових випадків (за наявності), іншими складовими страхового продукту	Ліміти, утримання та співстрахування, залежать від передбачуваного клієнтом рівня ризику та зрілості засобів контролю кібербезпеки та конфіденційності та ґрунтуються на відповідях, наданих у Заявці AIG Cyber Insurance Application	Не зазначено	Не зазначено

9	Порядок розрахунку та умови здійснення страхових виплат	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено
10	Можливі наслідки для споживача у випадку невиконання ним обов'язків, визначених договором страхування, уключаючи несвоєчасне повідомлення про настання страхового випадку без поважних причин та несвоєчасну сплату страхової премії або її наступної частини	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено
11	Інформація про можливість придбати страховий продукт окремо, якщо такий продукт пропонується разом із супутнім та/або додатковим товаром, роботою або послугою, що не є страховою, як складова одного пакета або договору	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено
12	Умови отримання знижки на страховий продукт та акційні пропозиції страховика (за наявності), уключаючи терміни їх дії	Не зазначено	Не зазначено	Не зазначено
	Всього	4 із 12	3 із 12	3 із 12

Джерело: складено автором за матеріалами [17-20]

Аналізуючи табл. 2 можна узагальнити, що зарубіжні страхові компанії як і вітчизняні, зазначають на своїй офіційній вебсторінці переважно інформацію щодо об'єкту страхування, страхових кіберризиків і лімітів відповідальності страховика. Інша ж інформація деталізується в індивідуальному порядку, виходячи з даних аплікаційної форми (заява на страхування), заповненої клієнтом. Тобто, можна зробити висновок, що наведені у табл. 1 і 2 ознаки для порівняння страхових продуктів, дійсно є більш доцільними для застосування при порівнянні саме масових (стандартних страхових продуктів), що надзвичайно зручно робити на сайтах порівняння цін і в окремих країнах такими сайтами опікуються організації із захисту прав споживачів [6]. Саме тому регламентація з боку регулятора переліку елементів, що розкривають інформацію про страховий продукт є важливою у цьому контексті.

Як відзначає Т. П. Моташко, сайти порівняння (або страхові агрегатори) відіграють значну роль у дистрибуції страхових продуктів і використовуються потенційними споживачами страхових послуг для полегшення процесу вибору страхового продукту [6]. Однак в Україні сайти порівняння не дуже різняться між собою за переліком інформації, що наводиться про страхові продукти. Так, порівнюючи страхові агрегатори HotlineFinance і Polis.ua щодо масових страхових продуктів з особистого страхування, можна узагальнити, що в табличному форматі розкривається дещо більше інформації (у контексті перерахованих пунктів у вищенаведених таблицях), а саме пп. 1-4 і 6, проте до кожного продукту додається приклад страхового договору, щоб ознайомитися з іншою важливою інформацією [21-22]. Водночас слід зазначити, що набагато зручніше порівнювати, коли інша інформація також подається у табличному форматі, а не лише у вигляді прикладу договору. До того ж на сайтах порівняння є рейтинги і відгуки про страхові компанії, однак варто пам'ятати, що на страхових агрегаторах інформація про страховиків може бути досить суб'єктивною, оскільки базується на відгуках і оцінках клієнтів з різним рівнем страхової грамотності. Враховуючи постійне зростання цифровізації економіки і кількості кібератак, доцільною є

розробка стандартних страхових продуктів зі страхування кіберризиків для фізичних осіб.

Висновки. У статті було здійснено порівняльну характеристику продуктів зі страхування кіберризиків задля виявлення рівня інформування потенційних споживачів страхових послуг. При порівнянні продуктів зі страхування кіберризиків в Україні виявлено, що вітчизняні страхові компанії на своїй офіційній вебсторінці інформують потенційних споживачів щодо об'єкту страхування, страхових кіберризиків і лімітів відповідальності страховика. Що ж до результатів компаративного аналізу продуктів зі страхування кіберризиків за кордоном, то з'ясовано, що топові глобальні страхові компанії наводять ідентичний обсяг інформації про страхові продукти зі страхування кіберризиків. Більшою є хіба що кількість страхових програм у межах таких продуктів. Цей факт пояснюється тим, що при визначенні обсягу страхового кіберзахисту важливим є індивідуальний підхід та врахування конкретної ситуації і потреб потенційного споживача страхових послуг. На сайтах порівняння представлено переважно стандартні страхові продукти і відповідно обсяг інформації про такі продукти дещо ширший. Перспективи подальших досліджень з цієї проблематики полягають у розробці умов стандартного продукту зі страхування кіберризиків для фізичних осіб, оскільки постійно зростає цифровізація економіки і кількість кібератак.

Список літератури

1. Про страхування: Закон України від 18 листопада 2021 року № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення 8.12.2023).
2. Директива Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/97 від 20 січня 2016 року «Про розповсюдження страхових послуг» (нова редакція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_049-16#Text (дата звернення 8.12.2023).
3. Додаток XVII Нормативно-правове наближення. 27.06.2014. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/ugoda-pro-asociaciyu/17_Annexes.pdf (дата звернення 8.12.2023).
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення 8.12.2023).
5. Про затвердження Положення про розкриття інформації та розміщення інформаційного документа про стандартний страховий продукт на вебсайтах страховиків та страхових посередників: Проект постанови Правління Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-proponuye-do-obgovorenniya-vimogischodo-rozkrittuya-informatsiyi-na-vlasnih-vebsaytah-strahovikiv-ta-strahovih-poserednikiv> (дата звернення 8.12.2023).
6. Моташко Т. П. Сайти порівняння у дистрибуції страхових продуктів. Інфраструктура ринку. 2023. № 71. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2023/71_2023/44.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastuct71-42> (дата звернення 11.12.2023).
7. Пікус Р. В., Бабенко Ю. Л. Кіберстрахування: нові можливості для страхового ринку України. Економіка та держава. 2022. № 2. С. 134-140. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.2.134 (дата звернення 11.12.2023).
8. Приказюк Н. В., Гуменюк Л. С. Кібер-страхування як важливий інструмент захисту підприємств в умовах цифровізації економіки. Ефективна економіка. 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7777> DOI: 10.32702/2307-2105-2020.4.6 (дата звернення 11.12.2023).
9. Awiszus K., Knispel T., Penner I., Svindland G., Voß A., Weber S. Modeling and pricing cyber insurance. *European Actuarial Journal*. 2023. 13. Pp. 1-53. DOI: 10.1007/s13385-023-00341-9 (дата звернення 11.12.2023).
10. Bohme R., Schwartz G. Modeling Cyber-Insurance: Towards A Unifying Framework. Workshop on the Economics of Information Security (WEIS), Harvard, June 2010. URL: <http://www.icsi.berkeley.edu/pubs/networking/modelingcyber10.pdf>. (дата звернення 11.12.2023).
11. Romanosky S., Ablon L., Kuehn A., Jones T. Content analysis of cyber insurance policies: how do carriers price cyber risk? *Journal of Cybersecurity*. 2019. Volume 5. Issue 1. Pp. 1-19. DOI: 10.1093/cybsec/tyz002 (дата звернення 11.12.2023).
12. Страхування кібер ризиків. URL: <https://ingo.ua/strahovanie-kiber-riskov> (дата звернення 12.12.2023).

13. Протиотрута від хакерів: як захистити свій бізнес від кібер-атак. URL: <https://upsk.com.ua/about/news/all/protiotryta-vid-hakeriv-yak-zahistiti-sviy-biznes-vid-kiber-atak/> (дата звернення 12.12.2023).
14. Кібер-захист – новий інструмент в управлінні бізнес ризиками. URL: <https://cyber.upsk.com.ua/> (дата звернення 12.12.2023).
15. Страхування кібер-ризиків. URL: <https://aska.ua/ua/business-insurance/industry/cyber-insurance> (дата звернення 12.12.2023)
16. Top 10 cyber insurance companies. URL: <https://cybermagazine.com/top10/top-10-cyber-insurance-companies> (дата звернення 13.12.2023).
17. Why choose AIG for Cyber Insurance? URL: <https://www.aig.com/home/risk-solutions/business/cyber> (дата звернення 13.12.2023).
18. AIG Cyber Cover Guide. URL: <https://www.aig.com/content/dam/aig/america-canada/us/documents/business/cyber/cyber-cover-guide.pdf> (дата звернення 13.12.2023).
19. Cyber ERM. URL: <https://www.chubb.com/uk-en/business/products/cyber-erm.html> (дата звернення 13.12.2023).
20. Cyber insurance. URL: <https://www.hiscox.co.uk/business-insurance/cyber-and-data-insurance> (дата звернення 13.12.2023).
21. Переваги онлайн-страхування від нещасних випадків. URL: <https://hotline.finance.ua/accidents> (дата звернення 13.12.2023).
22. Пропозиції від страхових компаній. URL: <https://polis.ua/uk/health/offers> (дата звернення 13.12.2023).

Список літератури

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2021), The Law of Ukraine “Pro strakhuvannia” on 18 of November 2021 № 1909-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (Date accessed 8.12.2023). [In Ukrainian].
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2016). “On insurance distribution”: Directive (EU) 2016/97 of the European parliament and of the Council on 20 of January 2016. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_049-16#Text (Date accessed 8.12.2023). [In Ukrainian].
3. The Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), “Annex XVII Legislative approximation” 27.06.2014. Retrieved from: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/ugoda-pro-asociaciyu/17_Annexes.pdf (Date accessed 8.12.2023). [In Ukrainian].
4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), “Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony” 27.06.2014. Retrieved from: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (Date accessed 8.12.2023). [In Ukrainian].
5. The National Bank of Ukraine (2023). “Pro zatverdzhennia Polozhennia pro rozkryttia informatsii ta rozmishchennia informatsiinoho dokumenta pro standartnyi strakhovyi produkt na vebсайтах strakhovykiv ta strakhovykh poserednykiv”: Proiekt postanovy Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy. Retrieved from: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-proponuye-do-obgovorenniya-vimogi-schodo-rozkryttia-informatsiyi-na-vlasnih-vebsaytah-strahovykiv-ta-strahovyh-poserednykiv> (Date accessed 8.12.2023). [In Ukrainian].
6. Motashko, T. P. (2023). Comparison websites in the insurance distribution. Market Infrastructure. 2023. № 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure71-42> (Date accessed 11.12.2023). [In Ukrainian].
7. Pikus, R., and Babenko, Y. (2022). Cyber insurance: new opportunities for the insurance market of Ukraine. *Ekonomika ta derzhava*. 2, 134-140. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.2.134 (Date accessed 11.12.2023). [In Ukrainian].
8. Prykaziuk, N. and Gumenyuk, L. (2020), Cyber-insurance as an important tool of enterprise protection in the digitization economy. *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 4. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7777> DOI: 10.32702/2307-2105-2020.4.6 (Date accessed 11.12.2023). [In Ukrainian].
9. Awiszus, K., Knispel, T., Penner, I., Svindland, G., Voß, A., and Weber, S. (2023). Modeling and pricing cyber insurance. *European Actuarial Journal*. 13, 1-53. DOI: 10.1007/s13385-023-00341-9 (Date accessed 11.12.2023).
10. Bohme, R., and Schwartz, G. (2010). Modeling Cyber-Insurance: Towards A Unifying Framework. Workshop on the Economics of Information Security (WEIS), Harvard. Retrieved from: <http://www.icsi.berkeley.edu/pubs/networking/modelingcyber10.pdf> (Date accessed

11.12.2023).

11. Romanosky, S., Ablon, L., Kuehn, A., and Jones, T. (2019). Content analysis of cyber insurance policies: how do carriers price cyber risk? *Journal of Cybersecurity*. 5, 1, 1-19. DOI: 10.1093/cybsec/tyz002 (Date accessed 11.12.2023).

12. INGO (2023). Insurance of cyber risks. Retrieved from: <https://ingo.ua/straxovanie-kiber-riskov> (Date accessed 12.12.2023). [In Ukrainian].

13. UPSK (2020). Hacker Antidote: How to Protect Your Business from Cyber Attacks. Retrieved from: <https://upsk.com.ua/about/news/all/protiotryta-vid-hakeriv-yak-zahistiti-sviy-biznes-vid-kiber-atak/> (Date accessed 12.12.2023). [In Ukrainian].

14. UPSK (2023). Cyber protection is a new tool in business risk management. Retrieved from: <https://cyber.upsk.com.ua/> (Date accessed 12.12.2023). [In Ukrainian].

15. ASKA (2023). Insurance of cyber risks. Retrieved from: <https://aska.ua/ua/business-insurance/industry/cyber-insurance> (Date accessed 12.12.2023). [In Ukrainian].

16. Cybermagazine (2023). Top 10 cyber insurance companies. Retrieved from: <https://cybermagazine.com/top10/top-10-cyber-insurance-companies> (Date accessed 13.12.2023).

17. AIG (2023). Why choose AIG for Cyber Insurance? Retrieved from: <https://www.aig.com/home/risk-solutions/business/cyber> (Date accessed 13.12.2023).

18. AIG (2023). AIG Cyber Cover Guide. Retrieved from: <https://www.aig.com/content/dam/aig/america-canada/us/documents/business/cyber/cyber-cover-guide.pdf> (Date accessed 13.12.2023).

19. Chubb (2023). Cyber ERM. Retrieved from: <https://www.chubb.com/uk-en/business/products/cyber-erm.html> (Date accessed 13.12.2023).

20. Hiscox (2023). Cyber insurance. Retrieved from: <https://www.hiscox.co.uk/business-insurance/cyber-and-data-insurance> (Date accessed 13.12.2023).

21. Hotline (2023). Benefits of online accident insurance. Retrieved from: <https://hotline.finance.ua/accidents> (Date accessed 13.12.2023). [In Ukrainian].

22. Polis ua (2023). Offers from insurance companies. Retrieved from: <https://polis.ua/uk/health/offers> (Date accessed 13.12.2023). [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 06.12.2023

Прийнята до публікації 10.12.2023